

(Prosím čitateľov, aby si prečítali celú prvú kapitolu knihy Ezechiel

a z druhej kapitoly prvé dva verše.)

A stalo sa tridsiateho roku, štvrtého mesiaca, piateho dňa toho mesiaca, keď som bol medzi zajatými na rieke Chebáre, že sa otvorili nebesia, a videl som videnia Božie...

Na pohľad ako dúha, ktorá býva na oblaku v deň dažďa, taká bola na pohľad tá žiara dookola. To bol zjav podoby slávy Hospodinovej. A keď som to videl, padol som na svoju tvár a počul som hlas hovoriaceho.

A riekol mi: Synu človeka, postav sa na svoje nohy, a budem hovoriť s tebou! Vtedy vošiel do mňa duch, kým hovoril so mnou, a postavil ma na moje nohy, a počul som toho, ktorý hovoril ku mne.

Ezechiel 1:1 a 28, 2:1-2

Túžime sa aj naďalej pevne držať nádeje, ktorá leží pred nami, a aby sme v tom boli pevne zachovaní Božou milosťou a mocou, potrebujeme zostať v jeho Slove. Ako podporný stimul použijeme prvú kapitolu knihy Ezechiel a budeme sa snažiť porozumieť významu tejto kapitoly pre nás dnes.

Úvod

V Písmach nachádzame opis, ako Boh osobne konal s tými ľuďmi, ktorých si zamýšľal použiť. V nich je uvedené, že Pán Boh prichádza k svojim vyvoleným služobníkom priamo. Práve tak to bolo v prípade Abraháma, Izáka a Jakoba, Mojžiša aj Jeremiáša, rovnako s apoštolmi a inými a ako to môžeme v Písme vidieť, uzavrel s nimi zmluvu. Otázke zmlúv preto musíme správne rozumieť, biblické zmluvy prijať a dobre uchopiť^(O).

Bežne sa zmluva považuje za dohodu medzi dvoma rovnocennými stranami, medzi dvoma rovnocennými partnermi. Ale zmluva, ktorú uzatvára Boh s ľuďmi, nie je zmluva medzi dvoma rovnocennými stranami, lebo je to Boh, ktorý prichádza z vlastnej iniciatívy k objektom svojej voľby a oznamuje im, čo má pre nich pripravené a čo prostredníctvom nich chce urobiť. Oni sami sa majú iba poddať jeho autorite. Boh prišiel k Abrahámovi a povedal: „Ja budem твоjím Bohom.“ Nepýtal sa ho, či sa Abrahámovi bude páčiť, aby sa stal jeho Bohom. Jednoducho mu to priamo oznámil a povedal, že bude jeho Bohom. Ani ďalších služobníkov, ktorých si Boh používa v Písmach, sa nepýta, či sa im bude páčiť, aby boli v jeho službe. On ich do danej

služby jednoducho umiestni. Každý z tých mužov, ktorých som spomenul, a je ich omnoho viac, poznali takéto osobné konanie z Božej strany – On ich jasne povolal a ustanovil do svojej služby (1. Mojžišova 12:1; Jeremiáš 1:5; Galatským 1:15-16; Lukáš 1:21-22 a ďalšie).

Starozmluvné záznamy o povolani Božích služobníkov sú pre nás veľmi poučné a zaujímavé. Rovnako to bolo aj s apoštolmi a Božím konaním v novozákonnej dobe. Prišiel k nim zo svojej vlastnej iniciatívy a do služby ich povolal, ustanovil aj vystrojil pre dielo, ktoré mali vykonať.

Pán Ježiš Kristus odložil svoju nebeskú slávu a na tento svet prišiel ako človek – stal sa pravým človekom, ale bez hriešnej prirodzenosti. A ako človek potreboval byť vystrojený pre dielo, ktoré mal konať. Keď bol pokrstený vo vodách Jordánu, Svätý Duch zostúpil a zostal natrvalo na ňom, aby ho uschopnil ako človeka vykonať dielo, ktoré mu Boh zveril (Ján 2:1, 14-15). Tam, pri vodách Jordánu, bol Ježiš Svätým Duchom naplnený, zmocnený a ustanovený do služby, ktorú mu určil Otec. Na deň Letníc boli apoštoli a ostatní učenici naplnení Svätým Duchom, a takým istým spôsobom ako Ježiš Kristus boli aj oni vystrojení a uschopnení do služby pre Boha (Skutky 1:4-5, 8).

Povolanie Ezechiela

V knihe Ezechiel čítame o Bohu, ako v súlade so svojimi konzistentnými, nemennými zásadami koná s človekom. Ezechielovi zjavuje časť svojej slávy. Nie preto, že by Ezechiel bol zvedavý, ale preto, že zvolil spôsob, akým musí byť Ezechiel vystrojený pre dielo, ktoré mal Boh pre neho pripravené. Ezechiel sa mal stať Božími ústami, cez ktoré príde Božie zjavenie k deťom Izraela,

ktoré sú v zajatí.

Vo verši tri čítame, že Boh sa Ezechielovi zjavil osobne, zjavne a konkrétne. Čítame: „stalo sa zreteľne slovo Hospodinovo k Ezechielovi“. Tento výrok je charakteristickou črtou tejto knihy. Vyskytuje sa v nej ako opakujúca sa fráza. Aby zvesť Božieho služobníka Ezechiela, ale aj každá zvesť a každé kázanie každého Božieho služobníka mohli byť pravdivé, Boh mu ho dá osobne poznať, zjaví mu ho sám. Tak to vidíme, a veľmi markantne, aj v Knihe Zjavenie, keď Boh dal apoštolovi Jánovi na ostrove Patmos poznanie o budúcich udalostiach.

Boh ukázal Ezechielovi svoju slávu. Na konci tretieho verša čítame: „a bola tam nad ním ruka Hospodinova“. Tento výraz, v kontexte ďalšieho textu, môžeme chápať tak, že Ezechiel bol pokrstený Duchom, bol ponorený do Ducha a bol pod mocou a vedením Svätého Ducha. Musíme rozumieť, že krst v Duchu alebo ponorenie do Ducha nie je len novozmluvný fenomén^{A)}, novozmluvný jav, a to preto, lebo Svätý Duch je od večnosti. Už v samotných utvárajúcich slovách, ktorými bol tento svet uvedený do existencie, bol Svätý Duch aktívny, ako o tom čítame v 1. Mojžišovej 1:2 – Boží Duch oživujúci sa vznášal nad vodami.

Ezechiel bol Svätým Duchom premožený a porozumel svojmu povolaniu do Božej služby. Aj keď ľudia vždy nemusia mať nejakú zvláštnu skúsenosť so Svätým Duchom, určite by však mali poznať svoje Bohom vyvolené povolanie do služby. A ak môžem byť aspoň trochu osobný, tak musím povedať, že si pamätám na ten okamih, na čas vo výšinách pohoria Škótska, keď ma Boh povolal, aby som slúžil jeho slovom. Bez toho by som po celý ten čas, čo som v jeho službe, nebol schopný znášať mnohé ťažkosti a mnohé útoky od satana v zápase za evanjelium. Bez stretnutia s ním a bez jeho povolania do služby by som nebol schopný konať dielo, ktoré teraz robím.

Ezechiela vystrojil Boh, aby vykonal určené dielo, aby bol jeho služobníkom prorokom pre zajatý Izrael. V prvom verši čítame, že bol medzi zajatými na rieke Chebár (v dnešnom Iraku) – Ezechiel sa teda sám nachádza v zajatí. Ezechiel bol roku 597 pred Kristom deportovaný z Izraela do Babylona a udalosti, ktoré opisuje prvá kapitola, spadajú približne do roku 580 pred Kristom. V článku nemáme priestor pozrieť sa na všetko, čo sa týka tohto muža, ale na prvom mieste by sme si mali všimnúť, že v treťom verši je opísaný ako kňaz. A kto je kňaz? V starozmluvnej ére je kňaz niekto, kto sa za ľudí prihovára u Boha. Kňaz je ten, kto reprezentuje ľudí pred Bohom. V novozmluvnej ére celú úlohu prostredníckych kňazov preberá Veľkňaz – Pán Ježiš Kristus. Novozákonné písma hovoria, že naším veľkňazom je teraz Ježiš Kristus a iného kňaza už nepotrebujeme. Ezechiel, Boží muž a človek, bol starozákonný kňaz, ktorý reprezentoval ľudí pred Bohom. V druhej kapitole, piatom verši je opísaný ako prorok. A kto je prorok? Prorok je ten, kto reprezentuje Boha pred ľuďmi. Iné slovo pre proroka je vidiaci. Bol vidiaci Boha a bol Božími ústami hovoriacimi k Izraelu. Jeho proroctvo sa týka zničenia Jeruzalema a potvrdzuje proroctvo Izaiáša aj Jeremiáša o sedemdesiatich rokoch zajatia. Jeho proroctvo malo povzbudiť a posilniť rozptýlený Boží ľud nachádzajúci sa v zajatí.

Ezechiel sa usiloval, aby obrátil ľudí k Bohu. Ako sa dialo všetkým kazateľom a Božím služobníkmi, tak sa dialo aj Ezechielovi. Niektorým ľuďom sa jeho posolstvo páčilo, ale iným nie. Tí, ktorí ho počuli, väčšinou o ňom zmýšľali, že je príliš tvrdý.

Význam knihy Ezechiel pre nás dnes

Po tomto úvode si prejdeme verše prvej kapitoly a hľadáme jej význam aj pre nás dnes.

Predtým, než nájdeme jej význam pre nás, je dôležité vedieť, že nikdy neuchopíme význam žiadneho zo starozákonných príbehov, keď sa naň budeme dívať iba ako na historický záznam. To, čo si pri tom potrebujeme udržiavať v mysli je poznanie, že historický, nementiaci sa Boh je Bohom aj nad dnešnou situáciou. Je to ten istý Boh, ktorý za starodávnych dní dal svojmu ľudu zaslúbenie, že ho nikdy neopustí ani nezanechá. Preto je možné spoľahnúť sa naňho aj teraz, dnes.

Vidieť Boha a žiť

2. Mojžišova, 33. kapitola, 20. verš hovorí, že človek nemôže uvidieť Boha, a pritom zostať živý. Boh je taký svätý, že človek naňho nemôže hľadiť. Pohľad na Boha by človeka zabil (Izaiáš 6:5). Pohľad na svätého Boha je taký spaľujúci, že dokonca aj svätí anjeli si zakrývajú pred ním svoje tváre (verš 2). Aby človek mohol vidieť Boha a žiť, musí preto sám Boh prispôbiť seba samého tak, aby človek mohol zniesť pohľad na neho.

Koniec 1. verša prvej kapitoly knihy Ezechiel hovorí, že Ezechiel videl Božie videnia (množné číslo). Rozsah a účel videní bolo ukázať Ezechielovi slávu, majestátnosť, vznešenosť Trojjediného a vystrojiť ho do služby. Táto kapitola ukazuje Boha v obrazoch. Robí to tak preto, lebo ľudský jazyk nie je schopný podať doslovný opis nebies. Preto je potrebný obrazný opis a výklad. Boh sám musí byť svoj vlastný vykladač (musí vyložiť/vysvetliť sám seba), aby svoje zjavenie urobil jasným pre tých, ktorým je zjavené. Čo teda bolo v tej chvíli v Božej mysli, keď Ezechiel dostal opísané zjavenie? Ezechiel si je vedomý toho, že ruka Pánova (Hospodinova) je nad ním (koniec tretieho verša). Potom na konci 28. verša čítame, že tieto veci u Ezechiela spôsobili, že padol na svoju tvár. Pozrime sa na niečo z toho, čo Ezechiel videl.

Vo verši 4 videl búrlivý vietor, veľký oblak a plápolajúci oheň. Vo verši 5 videl štyri živé bytosti, ktoré mali podobu človeka. Vo verši 6 čítame, že každá z nich mala štyri tváre a po štyri krídla. Mali rovné nohy a chodidlá ich nôh boli ako nohy teľaťa, ktoré sa trblietali ako vyleštená meď (verš 7). Každá zo štyroch bytostí mala tvár leva, vola, orla a človeka (verš 10). Každá z týchto tvárí poukazuje na moc, dominantnosť a veľkosť príslušného druhu živej bytosti vo svojej sfére. Keď zvážime každú jednu bytosť osobitne, uvedomíme si, že každá je dominantná vo svojej ríši, vo svojej sfére. Mali po štyri krídla (verš 11). Dvoma krídlami boli prepojené medzi sebou a zvyšnými dvoma si prikrývali svoje telo. To nám pripomína šiestu kapitolu knihy Izaiáš, v ktorej sú opísaní cherubíni so šiestimi krídlami, ktorí prišli pred Boží trón. Tí si dvoma krídlami prikrývali telá, dvoma svoje tváre a ostatnými dvoma lietali (Izaiáš 6:2). V Ezechielovi 1:12 čítame o mobilnosti alebo schopnosti bytostí, ktoré Ezechiel videl, sa pohybovať, presúvať sa. Kamkoľvek Duch chcel ísť, tam išli. Keď išli, išli priamo dopredu, neovplyvnené čímkoľvek iným. Pritom žiarili ako oheň: „A podoba tých živých bytostí bola na pohľad ako žeravé uhlie; horeli na pohľad ako fakle; to chodilo pomedzi tie živé bytosti, a oheň mal žiaru, a z ohňa vychádzal blesk.“ (verš 13). Pripomína to Zjavenie 4:5 – „A z trónu vychádzali blesky a hromy a hlasy a pred trónom horelo sedem ohnivých lampád, ktoré sú siedmi duchovia Boží“ – a bytosti z Ezechielovho videnia sa presúvali v rýchlosti a moci tak ako blesk (verš 14).

Ezechiel pokračuje v opise svojho zjavenia a vo verši 15 uvádza, že pri každej bytosti v smere ich tvárí bolo po jednom kolese. Bol to nadprirodzený jazdiaci voz, ktorý žiaril ako farba taršiša (verš 16). Vo verši 19 čítame, že keď išli živé bytosti, išli aj kolesá vedľa nich. Keď sa povzniesli živé bytosti od zeme, povzniesli sa aj kolesá. Všetky išli tam, kam chcel ísť Duch a všetky sledovali to, ako sa hýbali živé bytosti, lebo duch živej bytosti bol v nich (verše 20-21).

Lúkote (bahry) kolies (obvodová časť kolies^{B)}) boli dookola plné očí, a tak to bolo vo všetkých štyroch (verš 18). Toto ukazuje na inteligenciu. A keď sa živé bytosti hýbali, Ezechiel počul zvuk ich krídel ako zvuk mnohých vôd, ako hlas Všemohúceho (verš 24). Zhora nad hlavami živých bytostí bola rozťahnutá podoba oblohy (verš 22), nad ňou bolo niečo podobné trónu a na podobe trónu bola na ňom podoba na pohľad ako človeka (verš 26), ktorá, ako uvádza verš 27, bola dookola lemovaná žiarou na pohľad ako oheň.

V knihe Zjavenie Jána nachádzame podobný obraz: „a v prostriedku medzi siedmimi svietnikmi som videl podobného Synovi človeka, oblečeného v dlhom rúchu až po nohy a prepásaného na prsiach zlatým pásom. A jeho hlava a jeho vlasy boli biele ako biela vlna, ako sneh, a jeho oči boli ako plameň ohňa, a jeho nohy boli podobné mosadzi, ako rozžeravenej v peci, a jeho hlas bol ako hlas mnohých vôd.“ (1:13-15) Aj v Ezechielovom zjavení na tróne bola podoba zjavu človeka a jej opis je podobný opisu v týchto citovaných veršoch Zjavenia.

Keď Ezechiel uvidel podobu človeka obklopeného dookola žiarou (verš 27), ktorá bola na pohľad ako dúha, ktorá býva na oblaku v deň dažďa, porozumel, že: „To bol zjav podoby slávy Hospodinovej. A keď som to videl, padol som na svoju tvár a počul som hlas hovoriaceho.“ (verš 28)

Po tomto, ako Ezechiel porozumel zjaveniu a padol v pokore pred Hospodinom na svoju tvár, hlas toho, ktorý s ním hovoril, mu povedal: „A riekol mi: Synu človeka, postav sa na svoje nohy, a budem hovoriť s tebou!“ (2:1). Vtedy, ako hovorí Ezechiel, sa stalo, že „vošiel do mňa duch, kým hovoril so mnou, a postavil ma na moje nohy, a počul som toho, ktorý hovoril ku mne“ (2:2).

Môžeme si položiť otázku: „Čo má toto všetko spoločné s nami dnes?“ Dovoľujem si tvrdiť, že toto všetko má nesmierne veľa dočinenia s nami aj dnes. V skúmanom texte nachádzame skutočnosti, ktoré sa týkajú aj nás. Sú to:

Po prvé

Ezechiel videl slávu, mal videnie trojjedinej slávy.

To, čo Ezechiel videl obrazne, bolo v plnosti času zjavené doslovne: ako sme uviedli na začiatku, žiadny človek nikdy nevidel Boha, lebo je nemožné človeku vidieť Boha a žiť. Ale Boh vo svojej milosti ukázal Ezechielovi, ako ukázal aj apoštolovi Jánovi, niečo z nádhery a slávy nebies takým spôsobom, že aj Ján aj Ezechiel padli na svoje tváre, a potom boli schopní prežiť, žiť a porozprávať svoj príbeh.

Padlý človek nemôže pristúpiť k Nekonečnému. Aby sa tak mohlo stať, musí to byť Boh, ktorý uspôsobí seba tak, aby človek mohol vstúpiť do jeho blízkosti. To sa aj stalo. Prišiel v celom svojom božstve takým spôsobom, že človek môže k nemu pristúpiť. Udialo sa to v osobe Božieho Syna, ktorý prišiel na túto zem v ľudskej podobe ako Ježiš Kristus z Nazareta. V Kolosenským 1:19 čítame, že sa zaľúbilo Otcovi, aby v ňom, v Kristovi, prebývala všetka plnosť a v 2:9, že v ňom, v Kristovi prebývala všetka plnosť božstva telesne. Apoštol Ján o ňom, Kristovi, píše: „A on, to Slovo sa stalo telom a stánilo medzi nami, a hľadeli sme na jeho slávu, na slávu ako jednorodeného od Otca a bol plný milosti a pravdy“ (Ján 1:14) a vo veršoch 1. Jánov 1:1-2 odkazuje: „Starší vyvolenej panej i jej deťom, ktorých ja milujem v pravde a nie len ja sám, ale aj všetci, ktorí poznali pravdu, pre pravdu, ktorá zostáva v nás, a bude s nami na veky.“

Čo týmto chcem povedať, je: Ezechiel vo svojich dňoch, ešte v dobe pred prvým Kristovým príchodom v ľudskej podobe sem k nám na zem, videl Božiu slávu. Aj keď sa mu Boh zjavil v obrazoch, porozumel, bol premožený a padol pred ním na svoju tvár. Dnes Boh zjavil seba v sláve svojho jednorodeného Syna a na Letníc, keď Duch Pána Ježiša Krista zostúpil na tých učeníkov, ktorí sa nachádzali v Jeruzaleme. Ako starozákonní proroci vo svojom čase a učenici na Letníc dostali Ducha, tak ho dostávame aj my dnes – tí, ktorí sme uverili v evanjelium osoby a diela Pána Ježiša Krista. Rovnako ako proroci v starozákonnej dobe a učenici na Letníc, aj my dnes potrebujeme chodiť, kráčať svojím životom naplnení Duchom.

Dnes môžeme pristúpiť k Bohu a zotrvávať v jeho prítomnosti cez prostredníka, ktorým je Pán Ježiš Kristus. Prostredníctvom neho Boh prehovoril a zjavil seba v posledných časoch.

Po druhé

V prvej kapitole vo veršoch 19 až 21 čítame o mobilite, o schopnosti týchto živých bytostí pohybovať sa. Ich mobilita hovorí o Božej všadeprítomnosti. Slovo všadeprítomný znamená, že sa v tom istom čase nachádza na každom mieste. To, čo Ezechiel videl, bolo, že sa každá živá bytosť mohla pohybovať slobodne, ale vždy len rovno pred seba, nikdy nemala možnosť odchyliť sa od priameho smeru. Tým mu bolo ukázané, že Boh Izraela je navždy prítomný vo svojom ľude, vždy je so svojím ľudom a vždy s ním koná priamo, nemení svoje konanie. Toto bolo veľmi podstatné a významné pre národ Izrael preto, lebo niektorí sa nachádzali v Iraku (Babylone/Asýrii) a niektorí v Jeruzaleme.

Božia všadeprítomnosť nás uisťuje, že Boh je všade tam, kdekoľvek sa nachádzame. Žalmista to dobre vie a hovorí: „Kam by som zašiel od tvojho ducha? Alebo kam by som utiekol pred tvou tvárou? Keby som vystúpil na nebesia, tam si ty; keby som si postlal v hrobe, hľa, i tam si. Keby som vzal krídla rannej zory, aby som zaletel a býval pri najvzdialenejšom mori, i tam by ma sprevádzala tvoja ruka, a pochytila by ma tvoja pravica.“ (Žalm 139:7-10). Boh Mojžiša ubezpečoval, že bude s ním (pozri 1. Mojžišovu). Boh zjavil Ezechielovi, že bude všade s ním, nech pôjde kamkoľvek.

□

Po tretie

Vo verši 18 čítame o očiach v ráfoch (lúkotiach) kolies. Toto poukazuje na inteligenciu, na vševedúcosť Boha. Súčasťou vystrojenia Ezechiela do služby je aj ubezpečenie o tom, že Boh bude vedieť o všetkom, čo sa s ním bude diať.

□

Po štvrté

Kde sa tieto živé bytosti – človek, lev, vól a orol, nachádzajú? Z veršov 22 a 23 je zrejmé, že všetky sa nachádzajú pod trónom. Všetky z nich sú pod Bohom, sú mu podriadené. To, čo je tým Ezechielovi ukázané je, že aj keď teraz je Izrael v zajatí a pod silnou rukou Babylončanov, všetky mocnosti na zemi sú pod Božím trónom a všetky sú mu podriadené.

Po piate

Od verša 23 čítame o Bohu, ktorý je na tróne. To hovorí o Božej všemohúcnosti – Boh sedí na tróne, Boh kraluje. Jemu patrí všetka moc, zvrchovanosť a autorita. Ezechiel na tróne videl sedieť bytosť v podobe človeka. Dnes z novozmluvného zjavenia vieme, že ide o Ježiša Krista, ktorý sedí na Božom tróne a ktorému je daná všetka moc na nebi a na zemi (Matúš 28:18).

Ezechielovi boli v obrazoch ukázané tri z Božích atribútov. Boh, ktorý je prítomný všade, ktorý všetko vie, a ktorý všetko môže. Pre nás dnes to znamená, že Boh je s nami, kamkoľvek ideme. Boh o nás všetko vie a je to Boh, ktorý má vládu nad každou situáciou. Nič na zemi sa nemôže stať bez toho, aby to jeho vôľa neumožnila. Ako hory obklopujú mesto Jeruzalem, tak aj Pán Boh obklopuje svoj ľud.

Po šieste

Ezechiel videl sediaceho na tróne ako odiateho dookola žiarou podobnou dúhe, aká býva na oblaku (verš 28). Som presvedčený, že tento obraz žiary ako dúhy poukazuje na dúhu, o ktorej Boh hovoril Noachovi (1: Mojžišova 9:8-17).

Dni temnoty ako dni potopy môžu prísť aj na nás. Skúšky a súženia môžu byť nad nami, ale máme nádej záchrany, lebo nementiaci sa Boh dal zasľúbenia a zafixoval ich znamením svojej dúhy. Keď Ezechiel toto všetko videl, padol pred Bohom na svoju tvár.

Snažil som sa opísať Boha, ktorému veríme a na ktorého sa spoliehame, cez obrazy, ktoré boli ukázané Ezechielovi. Je to ten istý Boh, ktorý bol potom doslova zjavený apoštolom a sprítomnený dnes aj nám prostredníctvom spasiteľnej viery. Tento Boh je dnes prístupný a je prístupný len cez Pána Ježiša Krista a pod vedením Svätého Ducha. Je to Boh, ktorý je všadeprítomný, všetko vie a všetko môže. Pristupujme k nemu v bázni a úcte, v pokore a poníženosti svojich srdc a ducha. Amen.

Odkazy

O) Otázke zmlúv sme sa na stránkach časopisu venovali v nasledovných článkoch:

Pozri články: „Zmluvy v biblickej histórii“ v Solas 18, jar 2013; „Bližší pohľad na Starú a Novú zmluvu“; „Božie zmluvy a Boží zákon“ v Solas 19, leto 2013 a „V Kristovom zákone“, Solas 38, jar 2018, str. 2-26.

Poznámky redakcie

A) rozumejúc však, že na trvalé prebývanie v uverivších (novozmluvný fenomén darovania Ducha) bol Svätý Duch vyliaty až na Letnice.

B) Slovo lúkoť (jed. č.), lúkote (mn. č.), resp. lúkoťové koleso sa v slovníkoch spisovnej slovenčiny nenachádza. Zrejme ide u prof. Roháčka o transkripciu českého slova loukoť (jed. č.), loukotě (mn. č.). V poznámke sa budeme pridržať tejto transkripcie a histórie slova loukoť.

Lúkoťové koleso (česky loukoťové kolo) je koleso, ktoré sa skladá z jednotlivých segmentov, tzv. lúkotí, vo väčšine prípadov drevených. Poskladanie týchto segmentov do kruhu tvorí ráf/ráfik kolesa, ktorý vo väčšine prípadov bol po obvode ešte opatrený kovovou obručou. Ku každej lúkoti od stredu, od náboja (hlavy) kolesa, vedú minimálne dva lúče alebo spice [spica, -e, spíc ž. r.]. Spica je ktorákoľvek z lúčovito sa rozbiehajúcich tyčiek, spájajúcich hlavu kolesa s lúkoťou alebo ráfom. Náboj (hlava) kolesa bol zhotovený z jaseňového dreva, lúče (spice) z agátu a lúkoť z buka. Kolári po stáročia vedeli, že je nevyhnutné vždy použiť tri druhy dreva. Ak boli do seba začapované rovnaké druhy dreva, koleso vŕzgalo a škrípalo.

Slovo lúkoť má svoje korene v praslovančine[©] a pôvodom je z indoeurópskeho koreňa lenk-, ktorý znamená ohýbať, a tak je príbuzné napríklad so slovami luk alebo oblúk. Vyjadruje teda, že ide o ohnuté drevo.

Niektoré zdroje pod lúkoťou rozumejú jeden obvodový segment spolu s jeho spicami. Zdá sa, že takto slovo lúkoť používa aj prof. Roháček vo svojom preklade Biblie, a to vo verši Ezechiel 1:18. Keď sa však v tomto verši hovorí, že lúkote kolies boli plné očí kolom dookola, akoby išlo už iba o obvodové segmenty bez spíc, teda o ráf kolesa. Toto slovo sa v preklade prof. Roháčka vyskytuje ešte v 1. Kráľov 7:33.

V slovenskom spisovnom jazyku sa slovo lúkoť/lúkote neobjavuje – nachádza sa len v českom jazyku a českých prekladoch Písma. Pre obvodový segment dreveného kolesa (lúkoť) v slovenských slovníkoch môžeme nájsť slovo bahor (muž. r., jedn. č.; 2. p. j. č. – bahra), bahry (mn. č.). Toto pomenovanie pre oblúkový segment dreveného kolesa použil slovenský evanjelický aj ekumenický preklad Písma (verše 1. Kráľov 7:33 a Ezechiel 1:18).

C) Praslovančina je vymretý jazyk z rodiny indoeurópskych jazykov. Z jazykového hľadiska sa praslovanský jazyk vyčlenil zo skupiny indoeurópskych jazykov údajne už okolo roku 1500 pred Kr. Bol to spoločný jazyk dávnych Slovanov, z ktorého sa vyvinuli všetky ostatné slovanské jazyky. Praslovančinu nesmieme stotožňovať so staroslovienčinou^{D)}. Praslovančina sa používala ešte v dobách sťahovania Slovanov

E)

z ich pravlasti, ale pre rastúcu vzdialenosť medzi jednotlivými slovanskými kmeňmi narastali v nej nárečové rozdiely. Napriek tomu sa slovanská jazyková jednota udržala ešte niekoľko ďalších storočí. Za koniec praslovančiny sa považuje prelom 9. a 10. storočia.

D) Staroslovienčina alebo stará cirkevná slovančina je najstarší slovanský spisovný jazyk. Na

našom území (Česko, Slovensko) sa zvyčajne vzťahuje iba na tvar jazyka z 9. a 10. storočia, a to niekedy dokonca zúžene iba na Veľkomoravskú ríšu. Spisovná norma vznikla na základe nárečia používaného v okolí mesta Solún (Tesaloniky, Stredné Macedónsko, dnešné Grécko) a je spojená s vierozvestcami Cyrilom a Metodom. S určitými zmenami sa používa pod názvom cirkevná slovančina dodnes, nie však ako živý jazyk, ale iba ako bohoslužobný jazyk.

E) Sťahovanie národov alebo aj veľké sťahovanie národov bolo obdobie rozsiahlych etnických presunov germánskych a slovanských kmeňov a formovanie novej etnicko-politickej mapy Európy od konca 4. do konca 6./7. storočia. Sťahovanie národov ukončilo éru neskoršej antiky a začalo éru (raného) stredoveku.

Z historicko-archeologického hľadiska možno údajne bez akýchkoľvek pochybností hovoriť o Slovanoch na našom území od roku 500 po Kr. (čo však neznamena, že neexistujú písomné odkazy a hmotné nálezy už z oveľa skorších období). Slovania sú najpočetnejšou etnickou a jazykovou skupinou v Európe. Obývajú južnú, východnú a strednú Európu.